

kun Teksten udgivet, men Dr. Wetterberg stiller i Udsigt endnu et Bind, indeholdende Indledning, tekstkritisk Apparat, Kommentar og forskellige Registre. Det vilde dog utvivlsomt have været ønskeligt, om dette Bind havde kunnet foreligge samtidigt med den udgivne Tekst, thi under Læsningen af denne savner man adskillige Steder et saadant supplerende Hjælpemiddel. Baade i kulturhistorisk og i kirkehistorisk Henseende maa Udgivelsen af Jesper Svedbergs Selvbiografi hilses med stor Tilfredshed.

Bjørn Kornerup.

Grundlæggeren af Studiet af den Gustavianske Periode i Sveriges Historie er Erik Gustaf Geijer, og hans 3-Binds Udgave af Gustav III's efterladte Papirer (1842—44) betegner stadig det naturlige Udgangspunkt for Studier over denne Konges Regering. Paa dette Grundlag byggede C. Th. Odhner i sin Tid sin brede og ufuldendte Skildring af Sveriges politiske Historie i Gustav III's Tid, og siden har andre Forskere benyttet det samme Materiale i forskellige Specialfremstillinger. En samlet og paa førstehaands Studier bygget Fremstilling af Gustav III's Historie er ikke forsøgt siden Odhners Dage, men mange Enkeltspørgsmaal er taget op til Drøftelse, navnlig efter at man er begyndt at udforske det righoldige Materiale, der findes i Administrationens efterladte Arkivalier. I det følgende skal Opmærksomheden henledes paa tre akademiske Afhandlinger fra den nyeste Tid, der alle behandler visse Sider af den Gustavianske Periodes Historie.

I 1940 udkom i Upsala Per Adolf Langes Afhandling: *Anders Håkansson som Politiker och Ämbetsman 1789—1800*. Bogen behandler en af de betydelige Mænd, som Gustav III forstod at spænde for sin politiske Vogn og anvende i Kampen mod Adelsoppositionen. Håkansson var af smaalandsk Storbondeslægt, blev Borgmester i Karlskrona og mødte som Repræsentant for Borgerstanden paa Rigsdagen i 1789. Kongen blev hurtig klar over Håkanssons betydelige taktiske Evner, og han betroede ham vigtige Opgavers Løsning. I Oktober 1790 sattes han i Spidsen for Finansforvaltningen, og i en Række Kapitler behandles hans Kamp mod den truende Inflation og hans Bestræbelser for at nedbringe den cirkulerende Seddelmasse. Som sparsommelig Finansminister modarbejdede han Kongens krigerske Udenrigspolitik. Efter Gustav III's Død maatte Håkansson træde tilbage, men i 1796 kom han atter til Stockholm og spillede en vis Rolle indtil Aar 1800. Bogen slutter med en Redegørelse for hans Optræden paa Rigsdagen nævnte Aar og hans Udnævnelse til Lands-

høvding i Blekinge. Der rejses ikke mange Problemer i denne Afhandling, og der fremsættes ingen nye og epokegørende Synspunkter. Stille følger Forfatteren sin »Helt« fra Aar til Aar og søger at paavise, paa hvilke Omraader han har øvet en selvstændig Indsats.

En i det væsentlige forvaltningshistorisk Redegørelse er endvidere Folke Alméns Afhandling: *Gustav III och hans rådgivare 1772—89. Arbetssätt och meningsbrytningar i rådkammare och konseljer*, ligeledes trykt i Upsala i 1940. Dette Arbejde slutter sig naturligt til tidligere Afhandlinger af Arne Forssell og Karl Mellander, og det har til Hovedformaal at skildre Rigsraadets Stilling. Oprindeligt havde det været Forfatterens Hensigt at samle Fremstillingen om Raadets Organisation, dets Forhold til Kongen og Grunden til dets synkende Indflydelse, men under Udarbejdelsen viste det sig, at Opgaven var lagt for snævert an. Der behøvedes en almindelig Fremstilling af de forskellige administrative Organer paa Gustav III's Tid som Baggrund. Trods Udvidelsen er Rigsraadets Stilling fortsat Bogens Hovedemne, og der er gjort et Forsøg paa at skildre den Indflydelse, som Tidens almindelige statsretlige Idédiskussion fik paa dets Organisation.

Den tredie i Rækken af akademiske Afhandlinger, som skal omtales i denne Sammenhæng, behandler Administrationen af Statsgælden i Aarene 1788—92. Forfatteren er Bertil Dahlstrøm og Bogens Titel er: *Rikets gäld 1788—92. Studier i den svenska riksgäldsforvaltningen jämte krigsfinansieringen 1788—90*. Stockholm 1942. Bogen er et Jætteværk paa mere end 800 Sider i stort Format. Formaalet med Bogen er at skildre Rigsgældskontorets Oprettelse og Organisation og endvidere at redegøre for Krigsfinansieringen og de mange Former for Seddeludstedelse. Med en uhyre Bredde gøres der Rede for den forvaltningsmæssige Opbygning af den nye Administration og for selve Kontorordningen, ligesom der gives Oplysninger om de Embedsmænd, der var knyttet til dette nye Regeringsorgan. Ved en saa vidtløftig Fremstilling er et Resumé absolut paakrævet. Et saadant findes ganske vist, skrevet paa Finsk, men et tilsvarende paa Svensk havde været ligesaa fornødent. Som Bogen nu foreligger er der sat snævre Grænser for en Udbredelse af Undersøgelsens Resultater.

Harald Jørgensen.

Elever og kolleger af professor Sven Tunberg har som festskrift til hans 60årsdag 1. februar 1942 udsendt en samling af 22 *Historiska Studier*, der forsåvidt er karakteristisk for svenske